

ת"פ 41266/06/15 - מדינת ישראל נגד פבל אנופרייב, אנדריי מקרוב, ארתיום אורלוב

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
ת"פ 41266-06-15 מדינת ישראל נ' אנופרייב ואח'

בפני כב' סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן
בעניין:

המאשימה: מדינת ישראל
נגד
הנאשמים: 1. פבל אנופרייב
2. אנדריי מקרוב
3. ארתיום אורלוב

גזר דין

כללי

1. בטרם שמיעת הראיות, הגיעו הצדדים להסדר טיעון במסגרתו כתב האישום המקורי שהוגש נגד הנאשמים תוקן והנאשמים הודו בעובדות כתב האישום המתוקן, שאלה עיקריהן:

ביום 07.07.14 בסמוך לשעה 19:00 נסע י.ס. (להלן: "המתלון") ברכבו בבאר-שבע. באותה העת נסעו הנאשמים ברכב, כשהנאשם 3 נוהג ברכב, הנאשם 2 יושב במושב שלצדו והנאשם 1 יושב במושב האחורי. המתלון רצה לעקוף את רכב הנאשמים ואז הנאשם 3 סטה עם רכבו במפתיע, שלא בכוונה, לכיוון רכבו של המתלון. בסמוך לאחר מכן הגיעו הנאשמים והמתלון לרמזור, והמתלון ירד מרכבו, ניגש לרכב הנאשמים ושאל את הנאשם 3 לפרש נהיגתו. בתגובה לפניית המתלון, הנאשם 1 יצא מהרכב והכה בפניו של המתלון בנוכחות הנאשמים 2 ו-3. אז יצאו הנאשמים 2 ו-3 מהרכב, ומי מהם, או שניהם, הכו את המתלון. לאחר מכן הנאשמים נכנסו לרכבם ונסעו מהמקום.

כתוצאה ממעשי הנאשמים, נגרם למתלון שבר מינימלי בארובת העין השמאלית ורגישות סביב עין שמאל.

2. על יסוד הודאת הנאשמים בעובדות כתב האישום המתוקן, כאמור, הם הורשעו בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333 ו-335(א)(2) לחוק העונשין תשל"ז-1977.

3. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש.

4. לבקשת באי כח הנאשמים ובהסכמת התביעה, שירות המבחן התבקש להכין תסקירים על הנאשמים.

תסקירי שירות המבחן

הנאשם 1

בתסקיר שירות המבחן על הנאשם צוינו בין היתר הדברים הבאים:

בן 29, נשוי, מתגורר עם הוריו בבאר שבע. אשתו, ילדת אוקראינה המתגוררת שם, נמצאת בהריון מתקדם. הנאשם נולד ברוסיה ועלה לארץ עם משפחתו בגיל 12. סיים 12 שנות לימוד, ללא תעודת בגרות. שירת שירות צבאי מלא. לאחר שחרורו עבד כשנה בעבודה מועדפת, ולאחר מכן כשש שנים כנהג משאית. לאחרונה החל לעבוד במפעל "סודה סטרים". הנאשם שיתף באירוע טראומתי שעבר כאשר חברו הטוב נהרג בפעולה מבצעית במלחמת לבנון השנייה.

צוין כי לנאשם הרשעה בעבירת איומים משנת 2014, עליה נדון למאסר מותנה ופיצוי, וכי בשנים 2013-2014 נפתחו נגדו ארבעה תיקים פליליים בהם הוגש כתב אישום בעבירות גניבה.

אשר לעבירה נושא תיק זה, הנאשם מודה בביצועה. תיאר כי הנאשם 3 נהג ברכב באופן לא זהיר שהפריע למתלונן, והמתלונן בשלב מסוים חסם את נתיב הנסיעה שלהם ואילץ את הנאשם 3 לבלום בחוזקה. כתוצאה מכך אשתו, שהיתה עמו ברכב, נחבטה בראשה. סיפר כי סטר למתלונן בפניו לאחר שזה הכה אותו בגבו באמצעות מוט ברזל, וכי לאחר מכן החלה קטטה בין המתלונן לנאשמים. הנאשם הביע חרטה על הפגיעה במתלונן ועל מעורבותו בקטטה, אך שירות המבחן התרשם שהנאשם מתקשה לבחון את דפוסי החשיבה וההתנהלות הקשורים בהתנהגותו התוקפנית, ובלטה התייחסותו השטחית למעורבותו בעבירה.

אשר לשימוש בסמים, הנאשם מסר כי עד לפני שלוש שנים נהג לצרוך סמים מסוג "נייס גאי" באופן יומיומי, ותיאר הליך גמילה שעבר באמצעות טיפול תרופתי שניתן לו על ידי רופאה עצמאית. כיום אינו משתמש בסמים. בבדיקת שתן שנעשתה לו לא נמצאו שרידי סם.

אשר לצריכת אלכוהול, הנאשם סיפר כי החל לשתות עם שחרורו מהצבא, ולאחר שהפסיק לצרוך סמים דפוס השתייה שלו העמיק והוא החל לשתות באופן מסיבי יומיומי.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם נוהג להשתמש לרעה באלכוהול, באופן שמצמצם את מידת השליטה שלו בהתנהגותו וכי הוא זקוק להתערבות טיפולית בתחום זה. עוד צוין כי הנאשם מביע רצון ונכונות להשתלב בהליך טיפולי.

הומלץ לדחות את הדיון בעניינו על מנת לבחון שילובו בתוכנית טיפולית בתחום ההתמכרות לאלכוהול ויכולתו

להיתרם ממנה.

בתסקיר משלים דווח כי הנאשם החל בהליך אבחון במסגרת היחידה לטיפול בנפגעי אलכוהול בעמותת "אפשר" בבאר שבע. ממידע שהתקבל מגורמי הטיפול נמסר כי לאחר בחינת מצבו של הנאשם הומלץ על תהליך טיפולי בתחום האלכוהול תוך שימת דגש על שינוי דפוסי חשיבה והתנהגות. גורמי הטיפול התרשמו כי לנאשם מוטיבציה גבוהה להתמודד עם בעיותיו ולטפל בהתמכרותו לאלכוהול, וצינו כי הנאשם מגיע לשיחות הפרטניות באופן עקבי ומגלה אחריות רבה. שירות המבחן ציין כי הנאשם ביטא רצון ונכונות להמשיך את הקשר הטיפולי ולהשתלב בטיפול במסגרת היחידה לנפגעי אलכוהול בעמותת "אפשר" והתרשם כי הנאשם משתף פעולה באופן מלא ונכון לעשות שינוי משמעותי בחייו.

בתסקיר משלים נוסף צוין, כי הנאשם נמצא מתאים להשתלב בטיפול במסגרת היחידה לטיפול בנפגעי אलכוהול בעמותת "אפשר", בתוכנית הכוללת הגעה למרכז יום, כשלוש פעמים בשבוע בשעות הבוקר, והמשך שיחות פרטניות עם עובדת סוציאלית. גורמי הטיפול דיווחו כי הנאשם מגיע לשיחות הפרטניות ולמרכז היום באופן עקבי, עומד בזמנים ומגלה אחריות רבה, והם התרשמו כי יש לו מוטיבציה גבוהה להתמודד עם בעיותיו ולערוך שינוי.

בתסקיר משלים נוסף דווח כי במהלך תקופת הדחייה נערכה לנאשם ועדה לצורך בחינת הטיפול בו והצבת מטרות להמשך. דווח כי הנאשם סרב לשתף פעולה עם התוכנית, הביע עמדות המתנגדות להליך הטיפולי ושיתף כי הוא עתיד לטוס לאוקראינה לרגל הולדת בנו. לאחר ששב לארץ הוזמן לשיחה בשירות המבחן. שיתף כי לאחר חזרתו החל לבצע עבודות שירות שנגזרו עליו בבית משפט השלום ועתיד לסיים בחודש ינואר 2018. תיאר כי במשך תקופה ארוכה הוא אינו צורך אलכוהול, וכי במקביל לטיפול שעבר בעמותת "אפשר" הוא עובר טיפול רפואי לצורך גמילה אצל רופא פרטי. ביטא רצון לשוב להליך טיפולי. לאור האמור נערכה לנאשם ועדה מחודשת במרכז לטיפול בנפגעי אलכוהול, בה הביע הנאשם אחריות למצבו וביקש לחזור להליך הטיפולי. הוא שולב בשיחות פרטניות במרכז ועתיד לשוב לטיפול במרכז היום.

בתסקיר נוסף צוין כי שירות המבחן התרשם מרגרסיה מסוימת במצבו של הנאשם והמליץ לדחות את הדיון בעניינו על מנת לבחון את מחויבותו להליך הטיפולי.

בתסקיר המסכם, מיום 05.03.18, נמסר כי הנאשם מביע מורת רוח מהאינטנסיביות של הטיפול הקבוצתי ומתלונן רבות על גורמי הטיפול השונים. הוא הביע התנגדות לכללים ולחוקים ונהג להפר אותם עד שהוחלט להרחיקו מהטיפול. לאחר פרק זמן של חודשיים בהם לא יצר קשר עם המסגרת נעשה ניסיון נוסף לשלבו אך הוא הפר שוב את הכללי המסגרת וסרב להשתתף בפעילויות שהן חלק בלתי נפרד מהטיפול. בנוסף, צוין, כי במהלך השיחות הפרטניות הנאשם נטה להתרכז באחריותם של אחרים למצבו ולא גילה אחריות אישית, והוחלט להפסיק את הטיפול בו.

שירות המבחן התרשם כי קיים פער בין הצהרותיו של הנאשם על רצונו בשינוי לבין התנהלותו בפועל, ציין כי

לאור כך שלא חל כל שינוי בעמדותיו קיים סיכון להישנות התנהגות התמכרותית ולביצוע עבירות, והמליץ להטיל על הנאשם עונש מאסר בעבודות שירות.

הנאשם 2

בתסקיר שירות המבחן על הנאשם צוינו בין היתר הדברים הבאים:

בן 40, נשוי בשנית, מתגורר בבאר-שבע. אשתו, ילדת אוקראינה, מתגוררת באוקראינה עם בנם המשותף בן 8 חודשים. הנאשם נולד וגדל באוקראינה ועלה לארץ עם משפחתו בגיל 23, מספר חודשים לאחר שהתגרש מאשתו הראשונה. אביו נפטר בארץ באופן טרגי לפני כשנה וחצי. התנדב לצה"ל ושירת כשלוש שנים במשמר הגבול. לדבריו עד היום משרת במילואים.

לנאשם שלוש הרשעות בעבירות של איומים, תקיפה וטיפול בלתי זהיר בחומר נפץ, עליהן נדון להתחייבות, קנס ומאסר מותנה שהוארך.

אשר לעבירה, הנאשם אינו מודה בפרטיה, מתקשה לבחון את מעשיו ולקחת עליהם אחריות. לדבריו צפה בנאשם 1 מכה את המתלונן באגרוף והתפלא על כך. לטענתו לא לקח חלק בקטטה שהתרחשה לאחר מכן. צוין כי הנאשם הביע חרטה אך התקשה להסביר את מעורבותו באירוע ונקט בגישה המפחיתה מחומרת מעשיו, ונראה כי הוא עסוק במחירים האישיים שמשלם עקב מעורבות זו.

שירות המבחן ציין כי הנאשם מיעט לשתף באורחות חייו, נקט בגישה מטשטשת ומעורפלת ונטה להציג את חייו באופן מתפקד ונורמטיבי, והתרשם כי לנאשם דפוסי התנהגות ונורמות עברייניות, ומאפייני אישיות ילדותיים והוא מתקשה להציב לעצמו גבולות פנימיים. עוד צוין, כי ההליכים המשפטיים אינם מהווים גורם מרתיע מספיק עבורו.

לאור האמור, ובהתחשב בכך שהנאשם הביע חוסר עניין ורצון להשתלב בטיפול, שירות המבחן התרשם כי קיימת רמת סיכון מסוימת להמשך התנהלות בעייתית, נמנע מלתת המלצה טיפולית כלשהי, והמליץ להטיל עליו עונש מוחשי הרתעתי.

בתסקיר משלים נמסר, כי לאור עמדת הנאשם בדיון לפיה הוא מעוניין להשתלב בטיפול, הוא הוזמן לשירות המבחן. בשיחה הביע רצון להתחיל הליך טיפולי. צוין כי הנאשם הוזמן לסדנת הכנה לטיפול במסגרתה שיתף באירוע העבירה ובסוגיות אישיות שונות, ונמסר כי הוא עתיד להשתלב בקבוצה טיפולית.

בתסקיר משלים נוסף נמסר, כי הנאשם שולב בקבוצה טיפולית. מדיווח מנחת הקבוצה עולה כי הנאשם השתלב באופן חיובי בקבוצה, קשוב לתכנים המועלים בה, משתף באשר לקשיים שונים בילדותו ומתאר את חשיפתו

לאירועים קשים בחייו, ואף התייחס להתנהגותו במהלך ביצוע העבירה. עם זאת צוין כי הוא מתקשה לבחון באופן מעמיק את התנהגותו האלימה.

לאור האמור ובהתחשב בחומרת העבירה ובעברו הפלילי של הנאשם מחד, ומשיתוף הפעולה שלו והיציבות שמגלה בחייו מהבחינה התעסוקתית והטיפולית מאידך, סבר שירות המבחן כי לא היה נכון להטיל על הנאשם עונש שיקטע את המרכיב השיקומי, וחזר על המלצתו מהתסקיר הקודם.

בשני תסקירים נוספים שהוגשו חזר שירות המבחן על עמדתו והמלצתו.

הנאשם 3

בתסקיר שירות המבחן על הנאשם צוינו בין היתר הדברים הבאים:

בן 31, נשוי, מתגורר בבאר-שבע עם אשתו ובנה בן ה-12 מנישואיה הראשונים. נולד באוזבקיסטן ועלה לישראל בהיותו בן 13. היחסים בין הוריו לוו במריבות קשות וכללו אלימות פיזית מצד האב כלפי האם ולעיתים כלפי הנאשם. בעקבות התדרדרות האב לסמים המשפחה נקלעה למשבר כלכלי, והנאשם נאלץ, בגיל 17, לעבוד שעות רבות על מנת לפרנס את עצמו ולסייע בפרנסת המשפחה. כיום אינו נמצא בקשר עם אביו. עוד צוין כי הנאשם לא גויס לצבא. בגיל 22 החל בלימודי מכינה והשלים בגרויות. מזה חמש שנים עובד במפעל.

בעברו הפלילי ארבע הרשעות בגין עבירות של הפרעה לשוטר, נהיגה פוחזת, פריצה לרכב, גניבה, פריצה והחזקה ושימוש בסמים, עליהן נידון לעבודות שירות, מאסר מותנה, פסילה רישיון נהיגה והתחייבות. בנוסף צוין כי בשנים 2007 ו-2009 הנאשם היה בפיקוח שירות המבחן למשך שנה ושולב בקבוצות טיפוליות.

שירות המבחן ציין כי הנאשם אינו מודה בפרטי העבירה, מתקשה לבחון את מעשיו ולקחת עליהם אחריות. לדבריו הוא צפה בנאשם 1 מכה באגרופ את המתלונן והביע תרעומת על כך, ולטענתו לא לקח חלק בקטטה שהתרחשה לאחר מכן. צוין כי בלטה התייחסותו השטחית של הנאשם לעבירה, נטייתו לצמצם מאחריותו ומחומרת מעשיו וקושי להעמיק בנסיבות העבירה והשלכותיה.

אשר לשימוש בסמים הנאשם שיתף כי החל לצרוך גראס בגיל 16 ותיאר דפוס קבוע של שימוש יומיומי. לדבריו חדל לצרוך סמים בגיל 22.

שירות המבחן התרשם כי לנאשם דמוי עצמי נמוך, וכי על רקע של הזנחה רגשית וחוסר שייכות בשנות נעוריו התחבר לחברה שולית והחל לעשן סמים ולבצע עבירות.

עוד צוין כי הנאשם הביע נכונות להשתלב בטיפול ושירות המבחן המליץ לדחות את הדיון בעניינו.

בתסקיר משלים דווח כי הנאשם השתתף בסדנת הכנה על מנת לבחון את התאמתו לטיפול. צוין כי הוא שיתף באירוע העבירה ובסוגיות אישיות שונות והביע רצון להשתלב בטיפול, והוחלט לשלבו בקבוצה טיפולית בכפוף לרשימת המתנה. בבדיקת שתי שניערה לו, לא נמצאו שרידי סם.

בתסקיר משלים נוסף נמסר כי הנאשם שולב בקבוצה טיפולית. מדיווח מנחות הקבוצה עולה כי הנאשם השתלב באופן חיובי בקבוצה והוא קשוב ומעורב בתכנים אשר מועלים בה. לצד זאת תואר כי קיימת נוקשות מחשבתית הבאה לידי ביטוי בקושי שלו להתבונן על חלקים שונים באישיותו, לשתף בעולמו הפנימי ולבקר את דפוסי התוקפניים. שירות המבחן ציין כי הנאשם מצוי בשלב הראשוני של הטיפול וחזר על עמדתו והמלצתו מהתסקיר הקודם.

בתסקיר האחרון נמסר כי הנאשם ממשיך להגיע למפגשים באופן קבוע, מעמיק את הבנתו ואופן התבוננותו על דפוסי הבעייתיים ומשתף בתכנים. בנוסף הציג בפני שירות המבחן מסמך המעיד על קבלת קביעות במקום עבודתו וכן מסמך המעיד על הרשמה ללימודי טכנאי מיזוג אוויר.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מגלה מוטיבציה להירתם לתהליך הטיפול, ומראה יכולות טובות להתמיד בטיפול מתוך אחריות ונכונות לערוך שינוי בחייו. בנוסף צוין כי גם בתחום התעסוקתי הנאשם עורך מאמצים להשיג יציבות בחייו ונראה כי מנהל אורח חיים יצרני.

לאור האמור הומלץ להימנע מהטלת מאסר בעבודות שירות, העלול לפגוע באורח חייו ושגרת עבודתו ולחבל בהליך שיקומו, ולהטיל עליו של"צ, צו מבחן, מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן.

טענות הצדדים

1. ב"כ המאשימה חזרה על עובדות כתב האישום המתוקן; עמדה על הערכים שנפגעו ממעשה הנאשמים ועל מידת הפגיעה בהם; טענה לחומרת עבירות האלימות; פירטה את נסיבות ביצוע העבירה; טענה למדיניות הענישה ולעונשים שהוטלו במקרים אחרים; טענה כי מתחם העונש ההולם כאן נע בין 3 ל- 6 שנות מאסר בפועל; התייחסה לנסיבות הנאשמים, לעברם הפלילי, למאסר על תנאי התלוי ועומד נגד הנאשמים 1 ו-2, לתסקירי שירות המבחן ולשיקולי הרתעת היחיד והרבים; וטענה כי יש להטיל על הנאשמים עונש מאסר בפועל בחלק התחתון של מתחם העונש שהוצע על ידה, מאסר על תנאי ופיצוי כספי למתלונן. אשר להמלצות שירות המבחן טענה כי האמור בהם הוא בגדר המלצה שאינה מחייבת את בית המשפט והוסיפה כי הרישום הפלילי של הנאשמים מלמד על כך שהליכי טיפול קודמים בהם שולבו לא צלחו.

2. ב"כ הנאשם 2 ציינה כי כתב האישום תוקן משמעותית ושחלקו של הנאשם באירוע העבירה מינורי.

טענה כי הנאשם בן 41, נשוי ואב לילד. התנדב לשרת בצבא ושירת במשמר הגבול. ממשיך לשרת במילואים. עובד לפרנסתו. הפנתה לתסקיר שירות המבחן בו צוין כי הנאשם מביע חרטה על מעורבותו באירוע, אליו נקלע שלא מרצונו. הוסיפה כי הנאשם שואף לנהל אורח חיים נורמטיבי, הוא נישא לאחרונה ונולד לו ילד. והוא משולב בהליך טיפולי בו הוא מגלה אחריות ורצינות. הוסיפה כי האירוע לא היה מתוכנן, הנאשם לא היה זה שנהג ברכב ולא לקח חלק בליבוי האירועים, והדגישה כי המתלונן היה זה שיצא מרכבו וניגש אל הנאשמים. ציינה כי הנאשם עשה לראשונה כברת דרך טיפולית ושירות המבחן המליץ על של"צ וצו מבחן, אך מכיוון שעומד נגד הנאשם מאסר על תנאי שהוארך וחובה להפעילו, ביקשה להטיל על הנאשם מאסר בעבודות שירות. ציינה כי מתחם העונש הראוי נע בין מאסר בפועל קצר ל- 24 חודשי מאסר בפועל. ובכל מקרה גם אם המתחם הראוי גבוה יותר עניינו של הנאשם מצדיק חריגה לקולא מטעמי שיקום. עוד ציינה כי הנאשם הוא המפרנס העיקרי במשפחה ומפרנס גם את אמו ואחותו. הגישה פסיקה. ציינה כי כתב האישום הוגש כשנה לאחר האירוע.

3. הנאשם הביע צער.

4. ב"כ הנאשמים 1 ו-3 טען כי הנאשמים הודו בעובדות כתב האישום המתוקן, והודאתם חסכה זמן שיפוטי ואת הצורך בהעדת המתלונן. טען כי הנאשם 3 נהג ברכב וסטה שלא בכוונה לעבר רכבו של המתלונן, לאחר מכן המתלונן היה זה שירד מרכבו וניגש אל הנאשמים. הפנה לתסקירי שירות המבחן. אשר לנאשם 1, טען, כי מאז האירוע הוא התחתן ונולד לו בן. אשתו נמצאת באוקראינה והוא עובד ושולח לה כסף. עוד ציין, כי הנאשם עבר טראומה בשירות הצבאי שלא עובדה על ידו ומצריכה טיפול משמעותי.

אשר לנאשם 3, ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן.

5. הנאשם 1 ביקש סליחה. אמר כי נמצא בטיפול פרטני בנוגע לצריכת האלכוהול שלו והביע נכונות להמשיך בטיפול.

6. הנאשם 3 טען כי לא היתה כוונה לפגוע במתלונן והאירוע התפתח כפי שהתפתח.

דין והכרעה

1. תקיפת אדם זר על רקע ויכוח בין נהגים, פוגעת, ככל מעשה תקיפה, בערכים של שמירת הגוף והבריאות ובערך של הזכות לשלווה, ובנוסף, היא פוגעת בסדר הציבורי ובערכים של שמירת הביטחון האישי ובאפשרות להשתמש בדרך ללא חשש.

בנסיבות המקרה, מידת הפגיעה בערכים האמורים הינה ממשית.

עמוד 7

2. כבירוב העבירות כך גם בעבירות האלימות, קשת העונשים המוטלים רחבה והעונש הקונקרטי מושפע - בעיקר - מנתונים ונסיבות הנוגעים למעשה המסוים. עם זאת, מדיניות הענישה הכללית בעבירות אלימות היא של החמרה. (ראו למשל ע"פ 7360/13 טאהא נ' מדינת ישראל (13.1.14); ע"פ 4631/13, 4635/13, 4659/13 מדינת ישראל נ' מוסא כרים ואח' (פורסם בנבו) (מיום 25.2.14)).

3. בע"פ 759/16 תאמר ג' בארין נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.06.2016) המערער ואחיו הגיעו אל ביתו של בן דודם על רקע סכסוך משפחתי. המערער היה מצויד במפתח שבדי. אביו של המתלון ביקש מהמערער ומאחיו לעזוב את הבית, אך המערער איים כי "ישמיד" אותם. בשלב מסוים, המתלון התערב ולאחר חילופי דברים בינו ובין המערער, המערער היכה אותו בפניו באמצעות המפתח השבדי. בעקבות מעשה המערער נגרמו למתלון שבר באף עם דפורמציה משמעותית לימין, שקע נזאלי משמאל ונפיחות דו צדדית באף. המתלון אושפז ונותר. בית המשפט המחוזי ציין כי העונש הקבוע בצידה של העבירה בה הורשע המערער - **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות** - הוא 14 שנות מאסר וכי **מתחם העונש ההולם במקרה זה הוא בין 18 חודשי מאסר לשלוש שנות מאסר**, וגזר על המערער **18 חודשי מאסר בפועל**.

בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע -

"בית משפט זה עמד לא אחת על כך שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם אלימות החותרת תחת זכותו של אדם לשלמות גופו (ע"פ 2951/12 ביאדסה נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (2.8.2012)) וכן על הצורך להרתיע את הפונים לפתרון סכסוכים בכוח הזרוע באמצעות השתת עונשים הולמים ומשמעותיים. זאת במטרה להעביר את המסר כי החברה אינה סובלנית להתנהגויות מסוג זה.. בניגוד לטענת המערער בית המשפט המחוזי התייחס לנסיבות ביצוע העבירה ולשיהוי שבהגשת כתב האישום, ומתחם העונש שקבע אינו חורג מן הנהוג והמקובל במקרים דומים (ראו, למשל, ע"פ 10102/08 ביטון נ' מדינת ישראל (12.1.2009); עניין מהדי; ע"פ 4061/12 בדארנה נ' מדינת ישראל (4.9.2012); ע"פ 6484/14 תלחמי נ' מדינת ישראל (6.12.2015))."

בע"פ 1892/15 אימן אבו מדיעם נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 31.05.2015) המערערים הורשעו בעבירה של **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות** לפי סעיף 333 בנסיבות סעיף 335(א)(1) ו-(2) לחוק העונשין. המערער 1 נטל מקל מרכבו והיכה באמצעותו את המתלון, בכל חלקי גופו. בד בבד, יצא המערער 2 מהרכב, נטל מקל נוסף מהרכב, הצטרף אל המערער 1, והשניים היכו יחדיו את המתלון באמצעות המקלות בכל חלקי גופו. בשלב מסוים הניחו המערערים למתלון ונסעו מהמקום. בבית החולים נמצא כי כתוצאה ממעשי המערערים נגרמו למתלון פצע בקרקפת; שבר בעצם הזיגומה; שברים בשוק הרגל השמאלית ובשורש שתי כפות הידיים; ושפשופים בידיו. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין **14 ל-24 חודשי מאסר והשית על המערערים 14 חודשי מאסר בפועל**.

בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע -

"בית משפט זה עמד פעם אחר פעם על הצורך בהרתעתם של אלו המבקשים "לפתור סכסוכים" בדרך

אלימה. נקבע כי עלינו להילחם בנגע האלימות שפשט בארצנו ולהטיל עונשים מרתיעים ומשמעותיים על מי שבוחרים בדרך האלימות, בין אם הם עושים שימוש במקל ובין אם הם עושים שימוש בסכין או בכלי משחית אחר [ראו למשל: ע"פ 941/13 פרץ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (26.11.2013)]. אף שיתכן שיש צדק בטענת בא-כוח המערערים לפיה מתחם העונש ההולם צריך היה להיות רחב יותר בנסיבות המקרה דנן, אנו סבורים כי העונשים שהושתו על המערערים אינם חמורים יתר על המידה.."

בע"פ 8319/14 **מדינת ישראל נ' אבידור מלול** (פורסם בנבו, 23.03.15) בעקבות סכסוך בין המשיב 1 לאחיו הצעיר של המתלון הגיעו המשיבים 1 ו-2 לביתו של המתלון ודרשו ממנו לצאת לכיוונו. המתלון שאל את המשיבים 1 ו-2 "מה הם רוצים מאחיו", ובתגובה החלו המשיבים 1 ו-2 להכות אותו מכות נמרצות באגרופיהם. כמו כן, בשלב מסוים הגיע המשיב 3 למקום והצטרף אל המשיבים 1 ו-2 בהכאת המתלון עד שהאחרון התמוטט על הקרקע. אז גררו המשיבים את המתלון סמוך לגדר בטון והמשיכו להכותו בכל חלקי גופו לרבות בראשו. תקיפת המשיבים את המתלון הופסקה לאחר שבן דודו של המתלון, שהוא שוטר, עבר באותה עת במקום, הבחין במתרחש וצעק לעבר המשיבים כי יחדלו ממעשיהם. כתוצאה ממעשיהם של המשיבים נגרמו למתלון חבלות בכל חלקי גופו, ובין היתר שבר ללא תזוזה בגג ארובת עין שמאל; שבר עם תזוזה מינימלית באספקט התחתון של הקיר הקדמי של הסינוס הפרונטאלי; והמטומה חיצונית פריאוטלית משמאל. המתלון פונה לבית חולים ואושפז למשך 3 ימים. המשיבים הורשעו בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, קשירת קשר לביצוע פשע והמשיב 1 הורשע בנוסף בעבירת איומים. על המשיבים 1 ו-2 נגזרו **6 חודשי מאסר בעבודות שירות**, מאסר על תנאי, פיצוי למתלון, וקנס, ועל המשיב 3 נגזרו **4 חודשי מאסר בעבודות שירות**; מאסר על תנאי, פיצוי למתלון וקנס.

בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש וקבע-

"מעיון בפסיקת בית משפט זה עולה כי רף הענישה הנוהג בנסיבות מעין אלו כולל תקופות מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, שאינן מומרות בעבודות שירות. כך, למשל, בענין אבו זאייד דחה בית משפט זה את ערעורן של שתי צעירות שהורשעו על פי הודאתן בהסדר טיעון בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לאחר שהיכו אישה זרה במונית שירות וגרמו לה שברים בארובת העין ושטפי דם בפנים, ונגזרו עליהן 30 חודשי מאסר בפועל ועונשים משלימים (ע"פ 167/13 אבו זאייד נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.8.2013)). במקרה אחר, בענין דעאס, נדחה ערעורם של שניים שהורשעו בעבירות חבלה ופציעה בנסיבות מחמירות, על שהיכו אדם שחשדו כי הטריד טלפונית את אחותו של אחד מהם, ונגרמו לו חבלות שהצריכו טיפול רפואי. נגזרו עליהם 10 ו-7 חודשי מאסר בפועל בהתאם לחלקם היחסי בביצוע העבירה (ע"פ 4330/12 דעאס נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (5.11.2012)). בענין פלוני נדחה ערעורם של שלושה קטינים על עונש מאסר בפועל של 15 חודשים שהושת עליהם לאחר שהורשעו לפי הודאתם בעבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ועבירות נוספות. זאת, לאחר שהיכו באלימות אדם זר וגרמו לו נזק חמור שהצריך ניתוח. למרות נסיבותיהם האישיות הקשות וגילם הצעיר, דחה בית משפט זה את ערעורם על חומרת העונש. וכך קבע שם כב' השופט א' לוי לענין הענישה הראויה בעבירות אלימות חמורות המבוצעות על ידי צעירים: "על התנהגות מסוג זה יש להגיב ביד קשה, ואם לא כך ננהג, תשתלט האלימות על כל תחומי חיינו. אכן, בתי המשפט התריעו, ולאחרונה אף ביתר שאת כנגד נגע האלימות. אולם, הגיעה השעה לעשות מעשה, ובראש וראשונה, להבהיר בדרך

הענישה לעבריינים בכוח, ואפילו צעירים הם, כי המענה אלימות תהיה כליאה ממושכת, ולתקופות מאסר שעלולות להיות משמעותיות. מקרים של פרצי אלימות קשה ופראית על לא כלום, בייחוד בקרב צעירים, הם נגע הפושה במחוזותינו וראוי לעקרו מן השורש, בין השאר על ידי ענישה הולמת שמגלמת בתוכה את סלידתנו כחברה ממקרים אלה. אשר על כן, החלטנו לדחות את ערעורו של המשיב 1 וערעורו של המשיב 3, לקבל את ערעור המדינה ולגזור על המשיבים את העונשים הבאים: עונשם של המשיבים 1 ו-2 יועמד על **8 חודשי מאסר בפועל** ושאר רכיבי העונש שנגזר בבית המשפט קמא יותרו על כנם; לגבי המשיב 3, עונשו יועמד על **6 חודשי מאסר בפועל שירוצו על דרך של עבודות שירות**, ושאר רכיבי העונש שנגזר בבית המשפט קמא יותרו על כנם"

בע"פ 7475/14 **קבהא מהדי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 18.12.2014) המערער נעצר בפקק תנועה שבו היה מצוי גם המתלונן שנהג ברכבו, יחד עם אביו. בין המערער למתלונן התפתח ויכוח על רקע עקיפת המתלונן את רכבו של המערער, שכלל דחיפות הדדיות. אחרים שהיו במקום הפרידו ביניהם, ובהמשך, לאחר שהמתלונן התקדם מעט בפקק, הגיח המערער מצדו של הנהג, כשברשותו כלי עבודה ממתכת, והיכה באמצעותו את המתלונן מספר פעמים בפניו. כתוצאה ממעשיו של המערער נשברו למתלונן שלוש שיניים, ונגרם לו חתך בשפה שהצריך תפרים. המערער הודה, **הורשע בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, ונדון ל-24 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן.**

בית המשפט העמיד את עונשו של המערער על 20 חודשי מאסר בפועל, בשל חלופי הזמן, תוך אמירת הדברים הבאים -

"מעיון בפסיקת בית משפט זה בשנים האחרונות עולה כי קשת הענישה בעבירות אלימות, הנעשות תוך שימוש בנשק קר, היא רחבה ומגוונת, אך היא כוללת ברוב המקרים עונשי מאסר בפועל שנעים בין 18 ל-24 חודשי מאסר בפועל, ככל שהנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון ואף עונשי מאסר בפועל המגיעים לארבע שנות מאסר בפועל במקרים חמורים במיוחד... **כאמור, הענישה בעבירות אלימות צריכה לכלול, ככלל, רכיב של מאסר בפועל מאחורי סורג וברית, ורק במקרים חריגים יהיה מקום לסטות מכלל זה ולהסתפק בעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות.** על אף האמור בתסקיר שירות המבחן בדבר התהליך החיובי שעובר המערער בשנים האחרונות, לא מצאנו כי המקרה דנן הינו אחד מאותם מקרים חריגים (ודי לציין בנקודה זו כי למערער ישנו עבר פלילי בעבירות אלימות, גם אם לא ריצה עונש מאסר בפועל בגין)"

בע"פ 8/13 **חג' חאלד נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 14.02.2013) המערער, יחד עם שלושה אחרים, הכו את המתלונן בצוואת חדא במכות אגרופ ובבעיטות בגוף ובפנים, ומי מהם דקר את המתלונן בברכו באמצעות חפץ כלשהו. המתלונן ניסה להימלט ואחד מהם הניף לעברו אבן ומנע ממנו לעשות כן. המערער ושותפיו הוסיפו להכות את המתלונן גם לאחר שנפל ולאחר מכן הותירו אותו מוטל והתרחקו מהמקום. אחד מבני החבורה שב אל המתלונן והכה אותו במכות אגרופ פעם נוספת. כתוצאה ממעשיהם, נגרם למתלונן קרע בסחוס הברך, שבר בעצם פיקת הברך, חתך בירך ובקרקפת וכן כאבים בגב ובצלעות. המתלונן נזקק לניתוח ולתפירה בברכו, וכן לתפרים בקרקפת והיה מאושפז בבית החולים במשך ארבעה ימים. המערער הודה והורשע

בעבירה של **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות**. בית המשפט המחוזי גזר על המערער עונש של **12 חודשי מאסר בפועל**, מאסר על תנאי ופיצוי למתלון.

בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע-

" התנהגותם הבריונית, האלימה והגסה של המערער וחבריו, כמתואר, מחייבת תגובה עונשית הולמת. תגובה שתעביר מסר ברור שלפיו התנהגות בריונית אינה מקובלת בחברתנו ויש להוקיעה מן היסוד. תגובה זו צריכה לכלול בנסיבות התיק הנוכחי עונש מאסר מאחורי סורג ובריה, כפי שהטיל בית המשפט המחוזי. יחד עם זאת, חומרתו הרבה של האירוע והאלימות הבוטה שבה נהגו המערער וחבריו מחייבות, כאמור, הטלת עונש מוחשי בצורת מאסר בבית האסורים. הטלת מאסר בעבודות שירות תחטא לאינטרס הגמול וההרתעה במקרה שלפנינו."

3. כתב האישום מנוסח בצורה די מעורפלת. ביחס לנאשם 1 נטען כי לאחר שהמתלון ניגש לרכב בו היו הנאשמים ושאל את הנהג לפשר נהיגתו, הנאשם 1, ישב ברכב במושב האחורי, יצא מהרכב "והיכה בפניו של המתלון".

ביחס לנאשמים 2 ו- 3 נטען בכתב האישום, כי התקיפה שהנאשם 1 תקף את המתלון היתה בנוכחותם וכי באותו מעמד הם יצאו מהרכב ושניהם, או אחד מהם, היכה את המתלון. כתב האישום איננו מפרט באיזה אופן תקפו הנאשמים 2 ו- 3 (או אחד מהם) את המתלון ובאיזה חלק מגופו, והאופן בו הוא מנוסח מעמיד את האפשרות שרק אחד משניהם - שזהותו אינה ידועה - תקף את המתלון. כך שיתכן שאחד מהנאשמים 2 ו- 3 כלל לא תקף את המתלון.

יחד עם זאת, תקיפת המתלון מיוחסת לכל הנאשמים בצוותא ונטען שכתוצאה ממעשי הנאשמים נגרמה למתלון פגיעה בארובת העין.

4. כפי שהדברים נראים, המעשה המיוחס לנאשם 1 הוא החמור יותר מבין מעשי הנאשמים כלפי המתלון. ובנוסף, הנאשם 1 הוא שהתחיל במעשה התוקפנות והוא הראשון שיצא מהרכב ותקף את המתלון.

5. מעשי הנאשמים לא היו מתוכננים. סטיית הרכב בו נהג הנאשם 3 לעבר רכב המתלון לא היתה בכוונה. הנאשמים המשיכו בנסיעתם ובהגיעם לצומת בו עצרו, המתלון הוא זה שירד מרכבו והגיע אליהם תוך הפניית תלונה על אופן נהיגתם.

למתלון נגרם שבר מינימאלי בארובת העין השמאלית. ברור שמכה הגורמת לשבר באיזור העין עלולה לגרום לנזק חמור יותר.

הנאשם 1 תקף את המתלון על רקע הערתו על דרך נהיגתם והנאשמים 2 ו- 3 הצטרפו לאירוע.

6. התביעה הפנתה בטיעוניה לעונש לת"פ 48416-06-12 **מדינת ישראל נ' עהאד אלטללקה** (פורסם בנבו, 04.03.13) (ע"פ 2708/13 אלטללקה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.10.13) וביקשה ללמוד ממנו על העונש שראוי לגזור על הנאשמים. עיון בגזר הדין האמור מלמד כי המעשים שעליהם נדונו הנאשמים שם, חמורים מאלה שכאן-

הנאשמים שם, סיכמו ביניהם לתקוף את המתלון לאחר שצפר להם על אופן העמדת רכבם בכביש. הם עצרו את רכבם בסמוך לרכב המתלון, ולאחר שהמתלון חשש מהם והחל לנסוע מהמקום, הם נסעו אחריו כברת דרך ארוכה תוך שהם מנסים להורידו מהכביש. בשלב מסוים רכבים שהיו חלק מחבורת הנאשמים התנגשו ברכבו של המתלון, במכוון, ורכבו נעצר. הנאשמים ואחרים יצאו מרכביהם, הוציאו את המתלון בכוח מרכבו ותקפו אותו בצוותא באגרופים, אבנים, ובעיטות, בין היתר, בצלעותיו ובאשכיו, כשהוא שוכב על הארץ ומנסה להגן על עצמו, ולאחר מכן עזבו את המקום. לאחר זמן קצר שבו חלק מהנאשמים והאחרים משום שאחד ממכשירי המירס שלהם נפל במקום התקיפה, ושניים מתוכם ניגשו למתלון והכו אותו שוב. והפגיעה הגופנית שנגרמה למתלון היתה חמורה. הערעור שהוגש נדחה

7. בהתאם לצורך לקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיה ומידת אשמתם של הנאשמים ובין העונש שיוטל; ובהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה; במידת הפגיעה בהם; במדיניות הענישה הנהוגה; ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה; אני קובע כי מתחם העונש ההולם למעשה העבירה של הנאשמים נע בין מספר חודשי מאסר בפועל שניתן גם לשאתם בעבודת שירות, לשנתיים מאסר בפועל.

8. **הנאשם 1** בן 29. בעל הרשעות קודמות בעבירות גניבה ואיומים. נדון למאסר מותנה.

התביעה טענה כי תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי על כל עבירת אלימות, שהעבירה בה הורשע כאן מפעילה אותו. התביעה לא הציגה את גזר הדין בו הוטל המאסר על תנאי ומהפרטים הכלולים בטופס המרשם הפלילי של הנאשם עולה כי המאסר על תנאי האמור הוטל עליו בתאריך 21.9.14 בעוד העבירה כאן בוצעה בתאריך 7.7.14, כחודשיים קודם לכן, כך שהעבירה כאן אינה יכולה להפעיל את המאסר על תנאי.

הנאשם שולב בתהליך טיפולי בעמותת "אפשר" על רקע התמכרותו לאלכוהול. תחילה הוא שיתף פעולה עם הטיפול ושירות המבחן התרשם מהמוטיבציה הגבוהה שהוא גילה, אולם בהמשך, הוא הביע מורת רוח מהטיפול, התלונן על גורמי הטיפול והפר שוב ושוב את כללי המסגרת, עד שבסופו של דבר הורחק ממנה. שירות המבחן מצא כי קיים פער בין הצהרות הנאשם אודות רצונו לערוך שינוי בחייו לבין התנהלותו בפועל, וסבר כי הסיכון להישנות התנהגות התמכרותית והישנות ביצוע עבירות, נותר בעינו. הומלץ להטיל עליו מאסר בעבודת שירות.

הנאשם 2 בן 40. לחובתו הרשעות בעבירות של איומים, תקיפה סתם וטיפול בלתי זהיר בחומר נפץ. ביום 21.02.2007 הוא נדון בת"פ 4155/06 של בית משפט השלום באר- שבע לשלושה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור עבירה של תקיפה סתם. ביום 03.04.13, הוא הורשע בת"פ 5751/08 של בית משפט השלום באר- שבע בעבירה של תקיפה סתם ואיומים, ובית המשפט האריך

בשנתיים נוספות את תקופת המאסר על תנאי שהוטלה עליו בת"פ 4155/06. אין חולק כי העבירה בה הורשע בתיק זה מפעילה את המאסר על התנאי האמור, וכי לא ניתן להאריכו פעם נוספת.

תחילה, הנאשם התקשה להודות בעבירה שביצע ושירות המבחן התרשם מקיומה של רמת סיכון מסוימת להמשך התנהלות בעייתית והמליץ על עונש מוחשי. לאחר מכן, הנאשם הביע רצון להשתלב בטיפול והוא שולב בקבוצה טיפולית בשירות המבחן. שירות המבחן התרשם מהמוטיבציה של הנאשם, והמליץ להטיל עליו עונש של "צ"צ וצו מבחן.

הנאשם 3 בן 31. לחובתו הרשעות בעבירות של הפרעה לשוטרי במילוי תפקידו, נהיגה פוחזת של רכב, גניבה, פריצה והחזקת סמים לשימוש עצמי, והוא נדון בעבר למאסר בעבודות שירות. הוא הביע רצון להשתלב בטיפול והוא שולב בקבוצה טיפולית בשירות המבחן. שירות המבחן התרשם מהמוטיבציה של הנאשם ומהמאמץ שלו להשיג יציבות בחייו, והמליץ להטיל עליו שירות לתועלת הציבור וצו מבחן.

9. בגזירת עונשם של הנאשמים, אני מביא בחשבון את גילם; את נסיבות חייהם; את עברם הפלילי; את הודאתם - על משמעויותיה; את הפגיעה הצפויה להם ולמשפחתם ממאסרם; ואת סיכויי שיקומם של הנאשמים, בהתחשב בשאיפותיהם הנורמטיביות, וההליך הטיפולי בו שולבו, כפי שהדברים באו לידי ביטוי בתסקירים שהוגשו בעניינם.

אני נותן משקל לעובדה שכתב האישום הוגש כשנה לאחר ביצוע העבירה ושמאז ביצוע העבירה ועד היום חלפו כמעט 4 שנים. אמנם, לא מעט ישיבות בוטלו בשל התנהלות הנאשמים השונים וגם חלק מהגורמים להתמשכות הזמן עד לקבלת תסקירי שירות המבחן הסופיים נעוץ בדרך זו או אחרת בנאשמים, אולם עדיין מדובר בפרק זמן משמעותי שיש לקחתו בחשבון לעניין העונש.

10. כפי שכבר הוזכר, מעשה הנאשם 1 חמור יותר מזה של הנאשמים 2 ו- 3. הנאשם 1 הוא זה שהעביר את הריב מוויכוח מילולי לתקיפה גופנית. הוא יצא ראשון מהרכב ותקף את המתלונן בפניו. ניסיונות סבלניים של גורמי הטיפול לסייע לו בבעיית התמכרותו, לא נוצלו כראוי על ידו ובסופו של דבר הוא לא סיים את תהליך הטיפול.

לנאשם 2 מאסר על תנאי של 3 חודשים שחובה להפעילו. חלקו במעשה העבירה לא ברור ומכל מקום קל מזה של הנאשם 1, והתנגדותו לתהליך הטיפולי הייתה טובה ותורמת ונותנת תקווה לשיקום ולעליה על דרך. חלקו של הנאשם 3 בעבירה הוא כחלקו של הנאשם 2. אין לו מאסר על תנאי בר הפעלה. ותהליך הטיפול שהוא עבר היה משמעותי ומעורר תקווה ממשית לשיקום. בהינתן הנתונים המתוארים, עונשו של כל אחד מהנאשמים יהיה שונה ומותאם לחלקו בעבירה, לעברו ולסיכויי שיקומו.

11. בהתחשב בכל האמור, אני דן את הנאשמים לעונשים הבאים:

הנאשם 1

א. 9 חודשי מאסר בפועל.

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת אלימות שהיא פשע.

ג. אני מחייב את הנאשם לשלם למתלונן פיצוי בסך 5,000 ₪.

הנאשם 2

א. 4 חודשי מאסר בפועל. אם הממונה על עבודות השירות יחוזה דעתו שהנאשם מתאים לביצוע עבודות שירות והנאשם יהיה מעוניין בכך, הוא יוכל לשאת את המאסר בעבודת שירות.

ב. אני מפעיל את המאסר על תנאי בן שלושת החודשים שהוטל על הנאשם בת.פ. 4155/06 של בית משפט השלום באר- שבע והוארך בת.פ. 5757/08 של בית משפט השלום באר-שבע.

הנאשם ישא את תקופות המאסר בחופף.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת אלימות שהיא פשע.

ד. אני מחייב את הנאשם לשלם למתלונן פיצוי בסך 2,000 ₪.

הנאשם 3

א. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, שלא יעבור עבירת אלימות שהיא פשע.

ב. הנאשם יבצע 260 שעות שירות לתועלת הציבור, בהתאם לתכנית שתוכן על ידי שירות המבחן.

ג. אני מעמיד את הנאשם למבחן למשך שנה, במהלכו ימשיך בתהליך הטיפול במסגרת שירות המבחן.

ד. אני מחייב את הנאשם לשלם למתלונן פיצוי בסך 2,000 ₪.

זכות ערעור בתוך 45 יום.

ניתן היום, ב' סיוון תשע"ח, 16 מאי 2018, במעמד הצדדים.

